

СТАНОВИЩЕ

от д-р Елена Славова Гетова, доцент
в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“
на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност „доцент“
на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“,

по: област на висше образование 2. Хуманитарни науки,
професионално направление 2.1. Филология, (**Българска литература – Възрожденска ли-
тература и Фолклор**)

В конкурса за „доцент“, обявен в Държавен вестник, бр. 96 от 11.11.2025 г., и в интер-
нет страницата на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ за нуждите на катедра
„История на литературата и сравнително литературознание“ към Филологическия факултет,
като кандидат участва гл. ас. д-р Здравко Трифонов Дечев от Пловдивския университет
„Паисий Хилендарски“.

1. Общо представяне на процедурата и на кандидата

Със заповед № РД-22-47 от 09.01.2026 г. на ректора на Пловдивския университет „Паисий
Хилендарски“ (ПУ) съм определен(а) за член на научното жури в конкурс за заемане на
академичната длъжност „доцент“ в ПУ по област на висше образование 2. Хуманитарни
науки, професионално направление 2.1. Филология, (**Българска литература – Възрожденс-
ка литература и Фолклор**), обявен за нуждите на катедра „История на литературата и
сравнително литературознание“ към Филологическия факултет.

За участие в обявения конкурс е подал документи единствен кандидат: гл. ас. д-р Здрав-
ко Трифонов Дечев от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

Представеният от Здравко Трифонов Дечев комплект материали на хартиен носител е в
съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ и включва следните
документи: автобиография, списък на научните трудове, справка за съответствие с мини-
малните изисквания, анотации на материалите, с които се участва в конкурса, самооценка на
приносите в предложения хабилитационен труд, справка за учебната работа и справка за на-
учноизследователската работа.

Кандидатът Здравко Трифонов Дечев е приложил общо 16 научни труда: 1 книга и 15 науч-
ноизследователски разработки. За рецензиране са предложени научни трудове, които са из-
вън темата на дисертацията, и се имат предвид при крайната оценка. Здравко Дечев е завър-
шил бакалавърска и магистърска програма по българска филология в Пловдивския универ-
ситет. От 2004 до 2007 г. е зачислен като редовен докторант към катедра „История на лите-
ратурата и сравнително литературознание“ във Филологическия факултет на Пловдивския
университет. Защитава докторската си дисертация през 2007. От 2004 до 2013 е хоноруван
преподавател по възрожденска литература към същата катедра. От 2013 е назначен за асис-
тент, а от 2015 е главен асистент. Познавам Здравко Дечев от началото на научния му път до
настоящото му кариерно израстване. Последните десет години води упражненията по въз-
рожденска литература на всички хибридни специалности и моите впечатления, както и тези
на студентите от неговите семинари са много добри. Здравко Дечев беше и неотменим по-
мощник при организирането и провеждането на национални и международни събития по
време на моя мандат като заместник-декан на Филологическия факултет (2015-2023 г.). Осо-
бена признателност му дължа за участието му в осъществяването на най-мащабното научно
събитие на факултета – конференцията „Паисиеви четения“, която се провежда всяка годи-
на. Той е ценен помощник при подготовката и провеждането на семестриалните изпити, за-
щити на дипломни работи и научни консултации със студентите.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата

Оценка на учебно-педагогическата дейност и на подготовката на кандидата

Кандидатът в обявения конкурс е подготвил един изцяло нов лекционен курс в магистърска програма „Актуална българистика“, чете лекции по възрожденска литература във Филиала на ПУ в Кърджали, води лекции по фолклор в ПУ. Последните 10 години Здравко Дечев провежда семинарните занятия по възрожденска литература с всички хибридни специалности и със специалност „Българска филология“, а през настоящата учебна година напълно е ангажиран с лекциите по фолклор за всички специалности. Бил е научен ръководител на трима успешно защитили дипломанти. За трети пореден мандат участва в състава на Комисията по акредитационни процедури и контрол на качеството на обучение (КАПККО).

Оценка на научната дейност на кандидата.

Публикациите, с които кандидатът участва в конкурса, могат да бъдат класифицирани по тематично обединяващ ги фокус на три вида. Първият – това са 5 статии, които се фокусират върху обзорното аналитично представяне на актуалното състояние на съвременната българска литература. Вторият – това са публикации, проследяващи различни функционални аспекти в рецепцията на Паисиевата „История славянобългарска“, както и продължаващия от дисертационния труд интерес към отношението *устно-писмено* слово (3 статии). И третият вид – статии, гравитиращи около основния изследователски проблем в хабилитационния труд, чиито проявления са потърсени в белетристиката на Л. Каравелов от руския период и във възрожденската поезия (7 статии). Една от всички предложени в конкурса статии е публикувана издание с импактфактор, а останалите - в национални списания, също така и като доклади в трудове на национални научни конференции.

3. Оценка на личния принос на кандидата

Още с първата си книга – издадената дисертация, Здравко Дечев заявява една ценна за всеки изследовател и твърде рядко срещана и прилагана като успешна творческа способност. Способността на изследователското търсене да бъде сюжетирано, да се подчини на един разгръщаш се, било литературен (фикционален), било научно-изследователски сюжет. И в двете посоки имаме основания да говорим за почерк на литературоведското писане при Здравко. Първо, това е умение да подчиниш научния си емпиричен материал на една сюжетна линия. Тя, за щастие при Здравко не е преднамерена, предначертана и „запълнена“ от литературоведски находки. При него откриваме както респект към стореното от предшествениците, така и още по-важното – респект към историческата и литературната фактология и към работата с оригиналите. Текстовете на възрожденските книжовници оживяват именно защото са положени в исторически адекватна на времето и на мястото си аналитична тъкан.

Да се сюжетира изследователски, това предоставя и онзи шанс и за автор и за читател да попаднат в параметрите на литературното и така да се окажат между факта и фикцията. В настоящата втора книга на Здравко Дечев „Около мъртвото тяло“ откриваме онзи ход на изследването, който от една страна буквализира находката „около“, тематизирайки, разбира се, мъртвото тяло, но запазвайки си определена територия на наблюдаемост на изследователския обект от дистанция. На „случващото се“ – тази понякога имагинерна видимост – около мъртвото тялото и неговата артикулирана в словото телестност разчита „сюжетът“ в писането на Здравко Дечев. От друга страна, изследването екстериоризира това неопределено „около“, придавайки му и метафоричен смисъл. Заглавия и подзаглавия в книгата – например „По поемата на Найдено Геров „Стоян и Рада“,... по Петко Р. Славейков; По мотиви от „Житие и страдания грешнаго Софрония“;... по Ботев“ – не само смислово, но и функционално като изследователски избор, натоварват с полисемия. Подобни решения в озаглавяването създават перспективата на разгръщаща се около смисъла гравитация – и може би отказ да се остане в неговия еднозначен гравитационен център, а да се търси околния път към посланието на текстовете. Пример за това е и финалната теза в анотацията на книгата: „Но краят на книгата се оказва отложен.....“

Тук се оказва, че писането не е само за онова, което се наблюдава и случва около мъртвото тяло, но и за онова, което може би ще се случи около писането за него, около изследването и теоретизирането на неговия изследователски телос и около неговия отложен завършек.

Затова и изследването, разбирай писането за, остава недовършено и без очаквания финал.

Съществува естествено и друго обяснение за този феномен. Здравко Дечев има дълга и успешна кариера като наблюдател и анализатор на най-новата българска литература (свидетелство за това са голямата част от публикациите, с които участва в конкурса за доцент). Затова можем да предположим, че тази научна стратегия е естествена последица от задълбоченото познаване на художествената българска литература в последните две десетилетия. Истината е, че именно способността за сюжетизиране прави книгата много интригуваща за четене и не само за изкушения специалист.

Когато темата на предложената книга е за смъртта и то не за самото умиране, както уточнява Здравко Дечев, а за феноменологията на смъртното тяло и телестността на битието му, и когато са изплетени неочаквани нишки, които да свържат в едно тема и авторски (в смисъла на написан текст) наратив, то съвсем естествено е да се предположи, че към настоящия момент на обявения конкурс, следите на книгата („Градинарят и смъртта“) на Г. Господинов, която определено казва толкова много за смъртта, не могат да не бъдат забелязани. Съвсем естествено е той (като автор) и тя (като книга) да хвърлят своята сянка върху един такъв изследователски текст, какъвто е този на Здравко Дечев. Какво имам предвид и къде виждам проявление на този синхрон между литературна действителност и изследователски почерк – теза, с която започнах своето становище. На първо място многопластовата метафоричност при изграждането на композиционните елементи на книгата (озаглавявания, съдържание, подредба на акцентните решения в началото, заявката за неустойчивостта на тематичния фокус в края и т.н.). На второ място – самото игрово конституиране на логическия ход на писането по този сюжет. А нека кажем, че сюжетът е конфигуриран както в посоката на литературоведското, така и на фолклористичното изследване. (Не са пропуснати възможностите на многопластовото полагане на детайлните наблюдения в двете изследователски полета и двете диалогизиращи научни парадигми.)

Когато търсим сянката (или *сред сенките* по З. Дечев) на определен творец и неговата книга, проявени дискретно, разбира се, в конструирането на един научен текст, можем да попаднем и на много явни доказателства за това предположение. Например, искреното вчувстване в световите на „персонажите“ от възрожденската литература, които участват в научноизследователския сюжет. Едва ли има нужда от доказателства на това твърдение за всеки, който познава книгата на Здравко Дечев. Фрагментарността на поднесената изследователска фактология и изборът на заглавия и автори, който не следва хронологическа последователност, също спомага да си въобразим тази нетърсена и нетенденциозна структурна „анатомия на възрожденската тъга“ (ако си позволим да перифразираме Георги-Господиновото заглавие). Вторият ми пример е свързан с блестящото решение за финал на книгата. Финал, който без да цели и търси фокусирано този ефект, напомня обичайното финализиране в романите на най-признатия и авторитетен български романист.

Това е отворен финал, със заявките за бъдещи планове, с артикулацията на забелязани пропуски, с блестящата реторика на неизчерпаемите изследователски посоки по темата. Така не просто не се затваря едно научно писане, но му се дава шанс да бъде продължено и то в съвсем ясно предметени посоки – с посочване на автори и конкретни заглавия, които в бъдеще ще бъдат вплетени в тялото на книгата, а няма да гравитират *около* нея. „Лабиринтът на смисъла“ предстои да се допълва с нови витиевати тематични разклонения и литературоведски предизвикателства из калдъръма на възрожденската книжнина. Недовършеността на настоящата книга го предполага и задължава.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от Здравко Трифонов Дечев, отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и на съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Кандидатът в конкурса е представил достатъчен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“. След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове и с оглед на анализ на тяхната значимост и съдържащите се в тях научни приноси, намирам за основателно да дам своята положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад предложение до Факултетния съвет на Филологическия факултет за избор на Здравко Трифонов Дечев на академичната длъжност „доцент“ в ПУ „Паисий Хилендарски“ по: област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология, (Българска литература – Възрожденска литература и Фолклор).

2.03. 2026 г.

Изготвил становището:

(подпис)

доц. д-р Елена Гетова

(ак. дл., н. ст., име, фамилия)